

Lesson 47 C. The injury marked potter.

Here is a story from the Panchatantra.

Nouns/Pronouns	Verbs	Avyayas	Adjective/Participle
कुलाल potter M घट pot M पार्श्व side N		अकस्मात् suddenly	कार्यमग्न नः - ना- नं involved in work
खण्ड piece N ललाट forehead N क्षत wound M			स्थित तः- ता- तं that which is there, present
रक्तस्राव flow of blood M			पतित तः- ता- तं fell
दुर्भिक्ष famine N सम्मान respect M			जात तः- ता- तं emerged
असूया envy F धृत cunning man M			उपशान्त तः- ता- तं healed
			वञ्चित तः- ता- तं deceived
			लज्जित तः- ता- तं shamed

क्षतचिह्नाङ्कितः कुलालः ।

कस्मिञ्चित् ग्रामे कश्चन कुलालः वसति स्म । सः प्रतिदिनं घटान् करोति । कदाचित् कार्यमग्नः कुलालः अकस्मात् पार्श्वे स्थितस्य घटस्य उपरि एव पतितः । सः घटः भग्नः अभवत् । घटस्य एकेन खण्डेन कुलालस्य ललाटे महान् क्षतः जातः । रक्तस्रावः अपि जातः । अनन्तरम् औषधोपयोगेन क्षतः उपशान्तः जातः । परन्तु ललाटे क्षतस्य चिह्नं तथैव स्थितम् ।

कालान्तरे तस्मिन् देशे दुर्भिक्षम् आगतम् । ग्रामस्थाः जनाः अन्यं देशं गतवन्तः । कुलालः अपि ग्रामं परित्यज्य अन्यं देशं गतवान् । तत्र कस्यापि महाराजस्य सेवकः अभवत् ।

महाराजः कुलालस्य ललाटे स्थितं क्षतचिह्नं दृष्ट्वा चिन्तितवान् निश्चयेन एषः कश्चित् वीरपुरुषः स्यात् । युद्धसमये एतस्य ललाटे एवं क्षतः जातः स्यात् इति ।

अतः सः कुलालस्य सम्मानं कृत्वा, स्वयम् अन्यान् राजपुत्रान् यथा पश्यति तथा एतम् अपि आदरेण पश्यति स्म । परन्तु अन्ये राजपुत्राः एतस्य विषये असूयां प्रकटयन्ति स्म ।

कदाचित् अन्यदेशस्य महाराजः एतस्य महाराजस्य उपरि आक्रमणं कृतवान् । तदा महाराजः चिन्तितवान्मम आस्थाने नूतनः वीरपुरुषः यः आगतः अस्ति तं युद्धार्थं प्रेषयामि । सः शत्रुराजं निश्चयेन जयति ..इति ।

अनन्तरं सः एकान्ते कुलालं पृष्ठवान् ...भोः वीरपुरुष !! कस्मिन् युद्धे भवतः एवं क्षतः जातः...इति ।

कुलालः स्वकथाम् उक्तवान्

तदा महाराजः कुपितवान् अरे धृत !! भवतः ललाटे स्थितेन क्षतचिह्नेन अहं वञ्चितः । अस्तु, तथापि भवन्तं न दण्डयामि । भवान् शीघ्रेव इतः गच्छतु । यदि भवान् कुलालः इति अन्ये राजपुत्राः जानन्ति तर्हि ते भवन्तम् उपहसन्ति मारयन्ति च । तत्पूर्वमेव इतः गच्छतु ...इति ।

लज्जितः कुलालः ततः धावितवान् ।
